

Malířství 19. století

zimní semestr 2012

impresionismus

- Umělecké hnutí, které se utvářelo ve Francii na sklonku 19. století.
- Jádrem hnutí tvořila skupina francouzských malířů pracujících zhruba mezi lety 1860 a 1900.
- Nejvlastnější impresionistická díla vznikala přibližně od konce 60. do poloviny 80. let 19. století.
- Hnutí bylo volbou formálního slovníku zaměřeno proti akademismu a usilovalo o výstavní a prodejní činnost mimo oficiální Salon.

impresionismus

- Hlavními představiteli impresionismu byli malíři Frédéric Bazille (1841-1870), Paul Cézanne (1839-1906), Edgar Degas (1834-1917), Édouard Manet (1832-1883), Claude Monet (1840-1926), Berthe Morisot (1841-1895), Camille Pissarro (1830-1903), Pierre-Auguste Renoir (1841-1919) a Alfred Sisley (1839-1899), dále Mary Cassatt (1844-1926), Gustave Caillebotte (1848-1894), Eva Gonzalès (1849-1883), Armand Guillaumin (1841-1927) a Stanislas Lépine (1835-1892).

Claude Monet, Imprese, východ slunce (Impression, soleil levant), 1873, olej, plátno, 48 × 63 cm, Musée Marmottan, Paříž

impresionismus

- Jules-Antoine Castagnary (1830-1888): „Jsou impresionisty v tom smyslu, že ve svých dílech nepopisují krajinu, nýbrž vjem krajinou vyvolaný.“
- Typickými impresionistickými náměty jsou krajiny nebo výjevy ze života tehdejší moderní společnosti, zvláště ty zachycující soudobé zábavy a způsoby trávení volného času.
- Impresionistické obrazy většinou nevyprávějí příběh, nýbrž zpřítomňují světelné efekty, atmosféru či okamžité hnutí.

impresionismus

- Impresionismus vyrostl z tradice francouzského realismu.
- Za bezprostřední předchůdce impresionistů bývají považováni barbizonští malíři a Gustave Courbe
- Mladí umělci přijmuli za svůj Courbetův názor, že umělcův vlastní život a zkušenost se mohou samy o sobě stát předmětem uměleckého ztvárnění.
- Corbetovy ležérní scény z běžného života byly důležitým příkladem nekonvenčního, radikálního zacházení s malbou.

Édouard Manet, Snídaně v trávě (Déjeuner sur l'herbe), 1863, olej, plátno, Musée d'Orsay, Paříž

Frédéric Bazille, Les ve Fontainebleau, 1865, olej, plátno, 59 x 73 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Alfred Sisley, Vesnická ulice v Marlotte, 1866, olej, plátno, 50 x 92 cm, Albright–Knox Art Gallery, Buffalo

Claude Monet, Terasy v Sainte-Adresse, 1867, olej, plátno, 98,1 x 129,9 cm, Metropolitan Museum of Art, New York

impresionisté

- Objevují se na scéně v 60. letech 19. století, kdy většině z nich bylo kolem dvaceti.
- Přestože bylo později zdůrazňováno jejich novátorství a neakademický projev, většina z nich absolvovala oficiální umělecké školení.
- Édouard Manet a Edgar Degas byli studenty umělecké Akademie v Paříži pod profesorským vedením Thomase Coutura (1815-1879) a Louise Lamotha (1822-1869), Auguste Renoir, Frédéric Bazille, Claude Monet a Alfred Sisley se zase setkali v ateliéru akademického malíře Charlese Gleyrea (1806-1874).

impresionisté

- Někteří umělci včetně Paula Cézanna, Armanda Guillaumina, Claude Moneta nebo Camille Pissarra navštěvovali v letech 1860–1861 veřejnou školu Académie Suisse v Paříži.
- Zde mohli umělci, kteří jinak neměli dostatek peněz na zaplacení modelu, využívat za malý poplatek společný ateliér ke studiím aktu.

Claude Monet, Ženy v zahradě,
asi 1866, olej, plátno, 255 x 205
cm, Musée d'Orsay, Paříž

Auguste Renoir, Liza se slunečníkem, 1867, olej, plátno, 184 x 115,5 cm, Museum Folkwang, Essen

Claude Monet, Plovárna v La Grenouillère, 1869, olej, plátno, 92 x 73 cm, National Gallery, London

Claude Monet, La Grenouillère, 1869, olej, plátno, 74,6 x 99,7 cm, Metropolitan Museum of Art, New York

Auguste Renoir, La Grenouillère, 1869, olej, plátno, 81 x 66,5 cm, Nationalmuseum, Stockholm

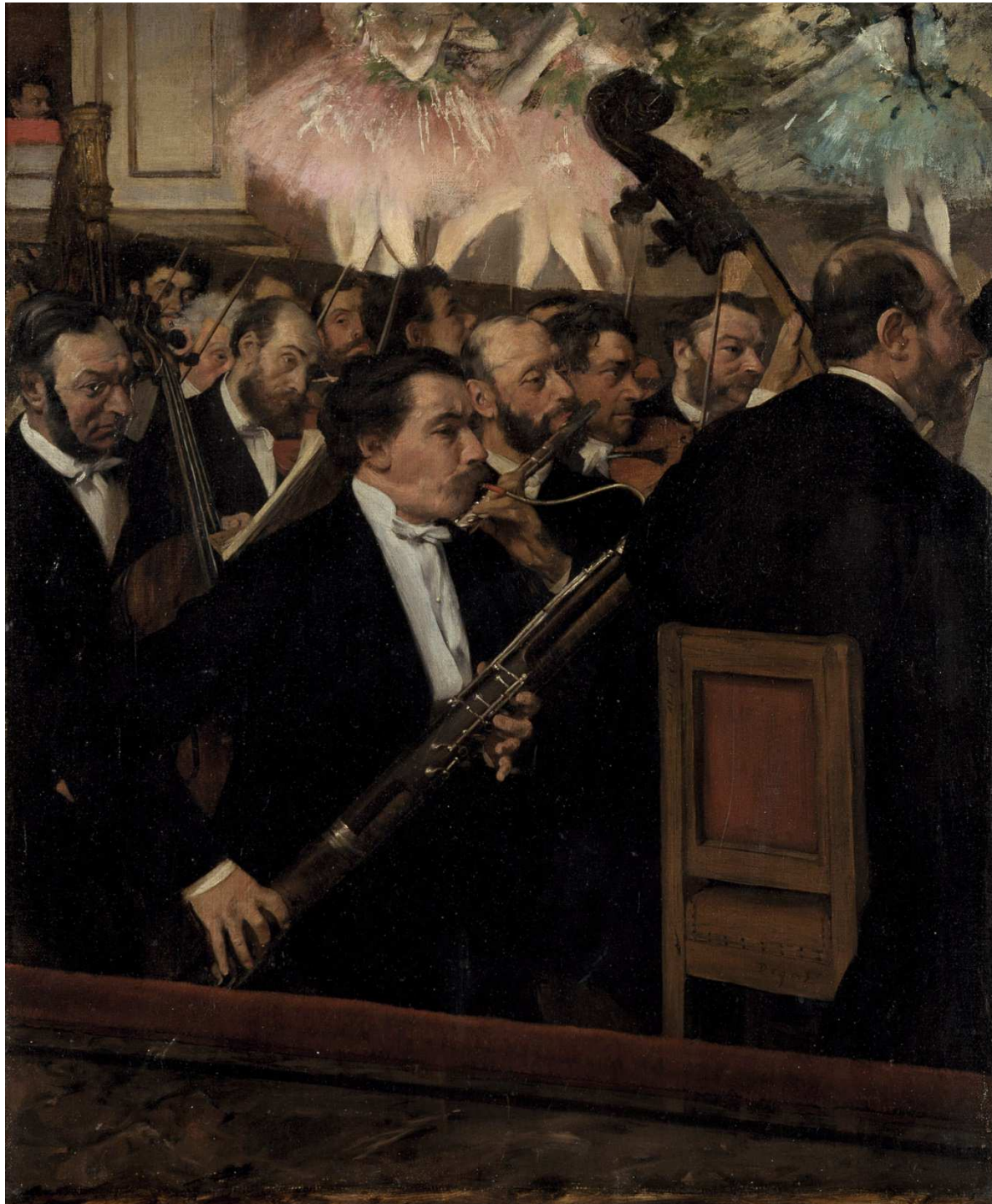

Berthe Morisot, Umělcova sestra a matka, 1869–1870, olej, plátno, 101 x 81,8 cm, National Gallery of Art, Washington

Edgar Degas (1834-1917)

- V 60. letech maloval především portréty příbuzných a přátel.
- Směřoval k zachycení charakteristických gest při využití neobvyklých pohledů a skrytých zdrojů světla.
- Zapůsobily na něj odvážné zkratky, nezvyklá perspektiva, jednoduché obrysy, absence modelace a lokální barevnost japonských grafik.

Edgar Degas, Hudebníci v opeře, 1868–1869, olej, plátno, 56,5 x 46,2 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Édouard Manet (1832-1883)

- V 60. letech rovněž maloval soudobé zábavy jako španělské tanečnice nebo lidi na dostizích.
- Proslul především díly, kterými znevažoval konvence v konstrukci obrazového prostoru.
- Prezentováním ženských aktů v situacích sugerujících prostituci poukazoval na dvojsmyslnost dobové morálky.

Édouard Manet, Olympia, 1863, olej, plátno, 130,5 x 190 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Édouard Manet, Snídaně v trávě (Déjeuner sur l'herbe), 1863, olej, plátno, 208 × 264 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Marcantonio Raimondi (asi 1480-asi 1534), Paridův soud, asi 1515/1516, mědiryt, Staatsgalerie Stuttgart

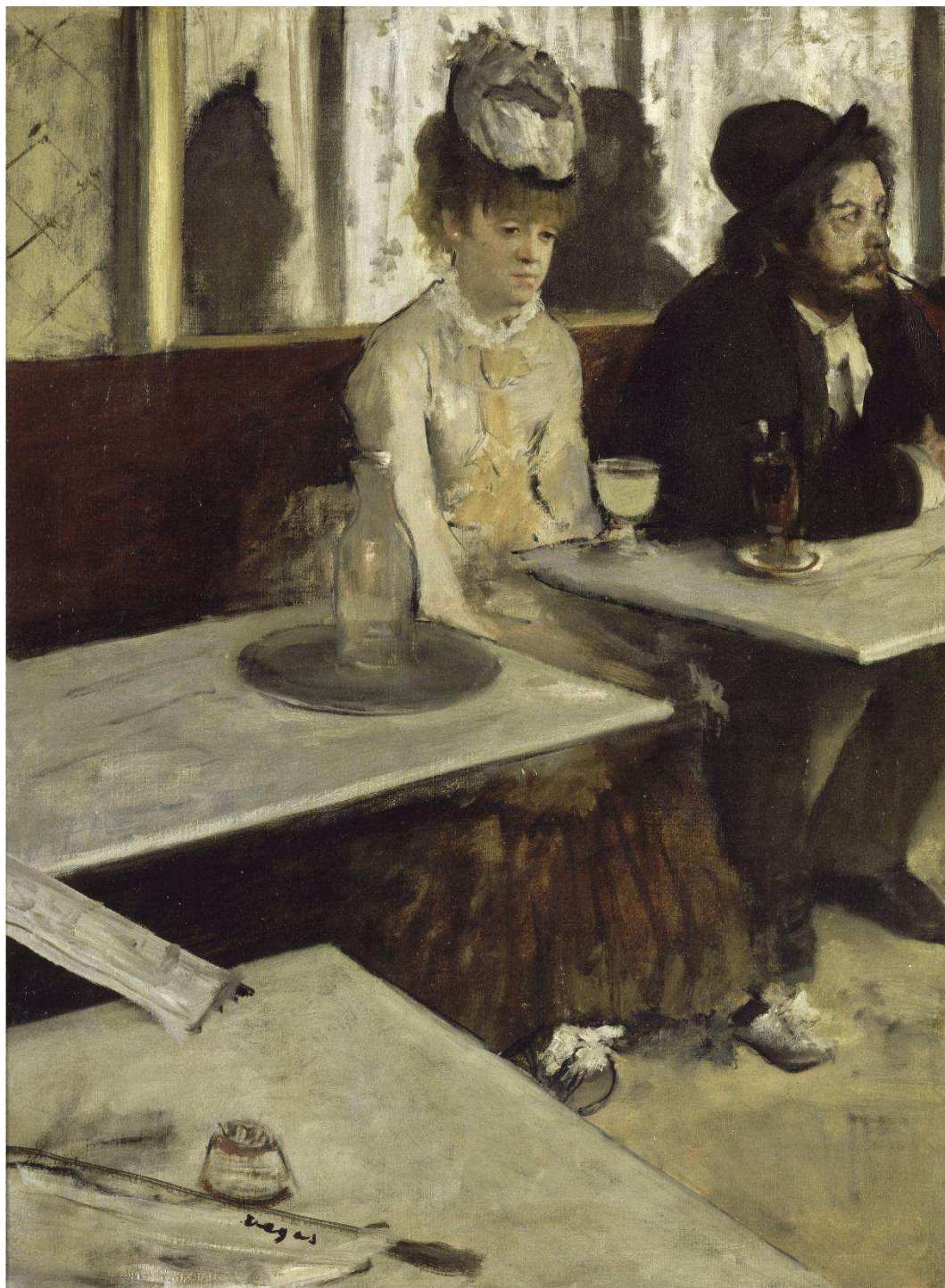

Édouard Manet, V kavárně (Café Guerbois), 1869, litografie, papír, National Gallery of Art, Washington

Edgar Degas, V kavárně (Pijáci absintu), 1876, olej, plátno, 92 x 68 cm, Musée d'Orsay, Paříž

impresionisté

- Již v průběhu 60. let se někteří impresionisté dočkali uznání na oficiálních Salonech, kam byla přijata zhruba polovina jejich přihlášených děl, z nichž se některá i prodala.
- Řada z nich však musela bojovat o své právo na samostatnou uměleckou existenci.
- Po skončení Prusko-francouzské války (1870–1871) a novém politickém uspořádání země se impresionisté konečně společensky etablovali.

Paul Cézanne, Dům oběšence, 1873, olej, plátno, 55 x 66 cm, Musée d'Orsay

Paul Cézanne, Mořský záliv u L'Estaque, asi 1886, olej, plátno, 80 × 99,6 cm, The Art Institute of Chicago

Alfred Sisley, Most v Argenteuil, 1872, olej, plátno, 38 x 61 cm, Brooks Museum of Art, Memphis

Édouard Manet, Vyjížd'ka na lodi, 1874, olej, plátno, 97,2 x 130,2 cm, Metropolitan Museum of Art, New York

Claude Monet, Vlčí máky, 1873, olej, plátno, 50 x 65 cm, Musée d'Orsay

Gustave Caillebotte, Pont de l'Europe, 1876, olej, plátno, 125 × 181 cm, Musée du Petit Palais, Geneva

Gustave Caillebotte, Ulice Paříže (Deštivé počasí), 1877, olej, plátno, 212,2 x 276,2 cm, Art Institute of Chicago

Mary Cassatt, Lydie v lóži, 1879, olej, plátno, 80,3 x 58,4 cm, Museum of Art, Philadelphia

Edgar Degas, Na koncertě v kavárně „Les Ambassadeurs“, 1876–1877, pastel, 37 × 27 cm, Musée des Beaux-Arts, Lyon

Berthe Morisot, Růžový kostýmek, 1870, olej, plátno, 54,6 x 67,3 cm, Metropolitan Museum of Art, New York

Camille Pissarro, Žně v Montfoucault, 1876, olej, plátno, 65 x 92,5 cm, Musée d'Orsay, Paříž

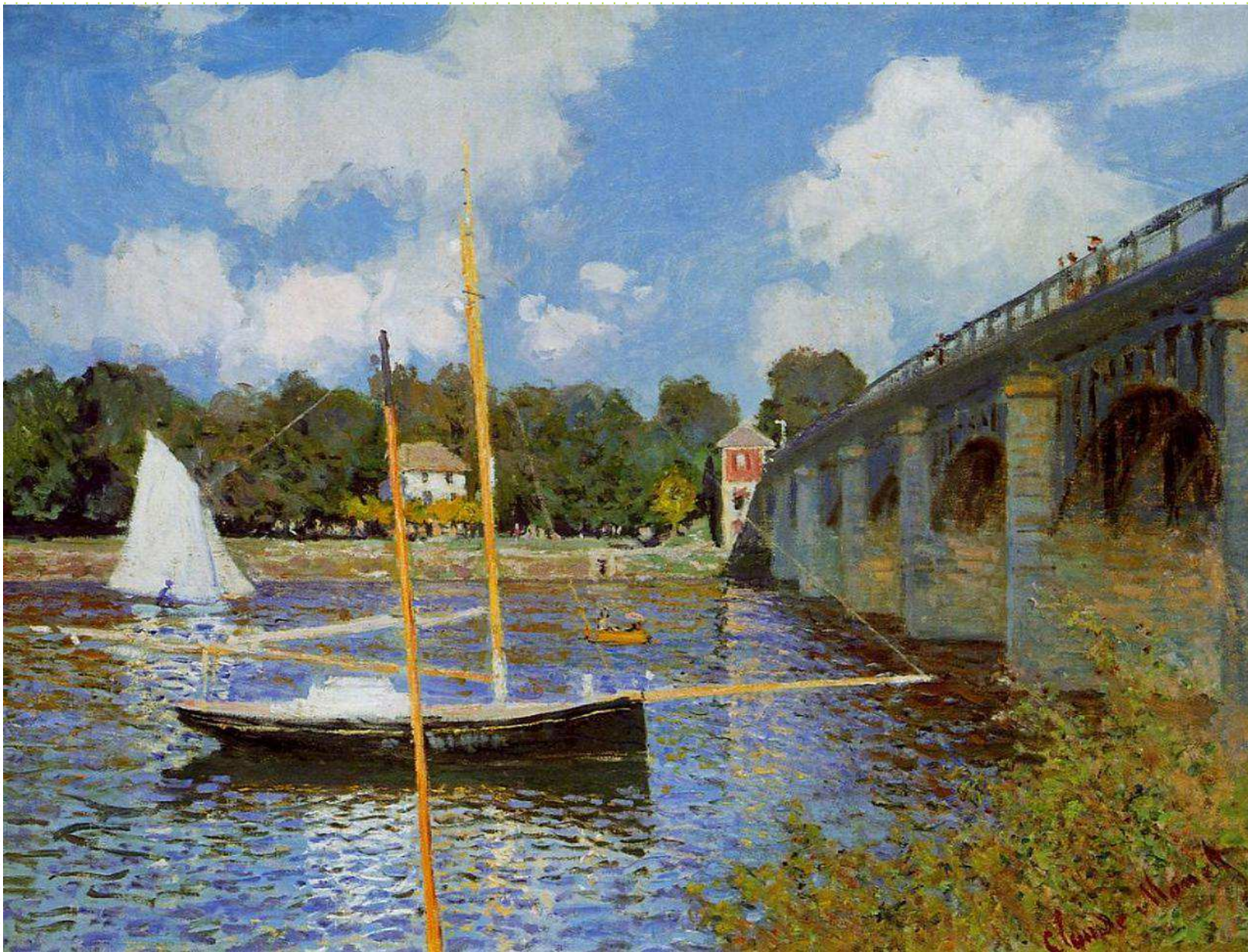

Camille Pissarro, Sbírání zelných hlávek, 1875, olej, plátno, 54 x 64,8 cm, Art Museum, Cincinnati

impresionisté

- Styl pěstovaný zmiňovanými umělci v 70. letech 19. století je označován jako „klasický impresionismus“.
- Jeho představitelé se postupně dopracovali k mistrovskému zacházení s barvami, kladenými pomocí dělených štětcových doteků a skvrn, nebo měkkými, splývavými tahy tak, aby mohly být vyjádřeny různé optické jevy.

Claude Monet, Most v Argenteuil, 1874, olej, plátno, 60 x 79,7 cm, National Gallery of Art, Washington

Auguste Renoir, Závan větru, asi 1872, olej, plátno, 52 x 82 cm, Fitzwilliam Museum, Cambridge

Camille Pissarro, Jinovatka, 1873, olej, plátno, 65 × 93 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Auguste Renoir, Taneční zábava v Moulin de la Galette, 1876, olej, plátno, 131 × 175 cm, Musée d'Orsay, Paříž

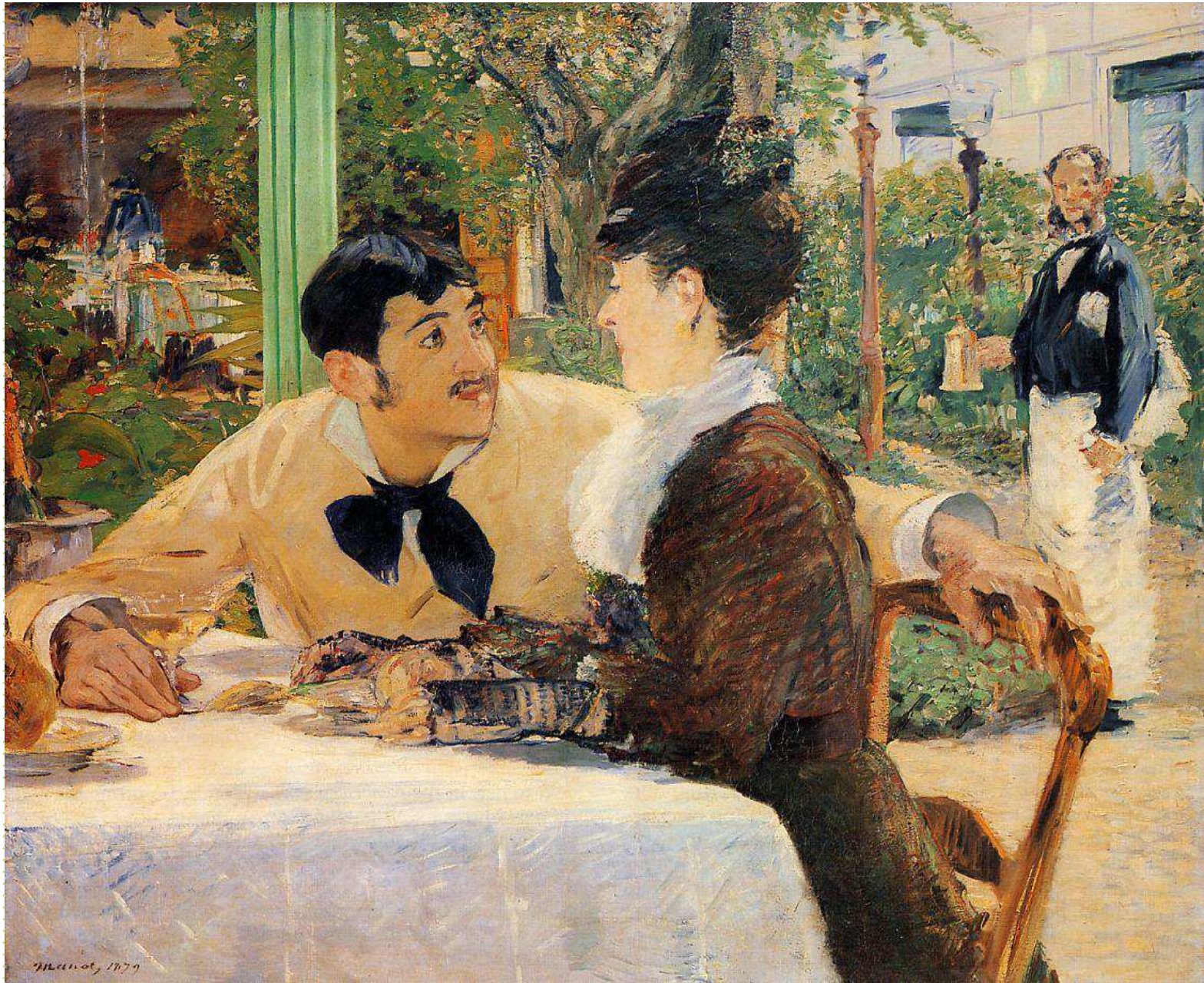
Edgar Degas, Baletní třída, 1874, olej, plátno, 83,5 x 77,2 cm, Metropolitan Museum of Art, New York

Edgar Degas, Kočár na závodišti, asi 1872, olej, plátno, 36,5 x 55,9 cm, Museum of Fine Arts, Boston

Édouard Manet, V restauraci Chez le Père Lathuille, 1879, olej, plátno, 92 × 112 cm, Musée des beaux-arts, Tournai

Édouard Manet, Bar ve Folies-Bergère, 1882, olej, plátno, 96 × 130 cm, Courtauld Institut of Art, London

impresionisté

- Reputace impresionistů a naděje na širší přijetí a výhodnější prodej jejich děl vyžadovaly proniknutí do povědomí širšího publika, jakého šlo tehdy dosáhnout pouze prostřednictvím výstav.
- Na první výstavě nazvané Salon odmítnutých (Salon des Refusés) v roce 1863 získali umělci později označení jako impresionisté značnou pozornost.
- Od roku 1867 vystavovali impresionisté společně jako samostatná umělecká skupina.

Impresionistická výstava 1874

- V roce 1874 uspořádalo čtyřicet umělců samostatnou výstavu v Paříži pod hlavičkou Société Anonyme des Artistes Peintres, Sculpteurs, Graveurs, etc.
- Tito umělci se spojili, aby vystavili svá díla bez dozoru oficiálních vládních institucí a bez hodnotící komise.
- Ve skupině byli zastoupeni Cézanne, Degas, Monet, Morisot, Pissarro, Renoir a Sisley, dále umělci výrazem blízcí impresionistům Boudin, Guillaumin, Lépine ad.

osm impresionistických výstav

- „Impresionistická výstava“ roku 1874 vyvolala negativní i pozitivní zájem tisku a dala skupině jméno.
- Přestože při dalších výstavách používali impresionisté nadále označení „nezávislí“ (indépendants), o skupinových výstavách konaných v letech 1874–1886 je obecně referováno jako o osmi impresionistických výstavách.
- Provázely je spory o povahu skupiny a zaměření výstavní strategie.

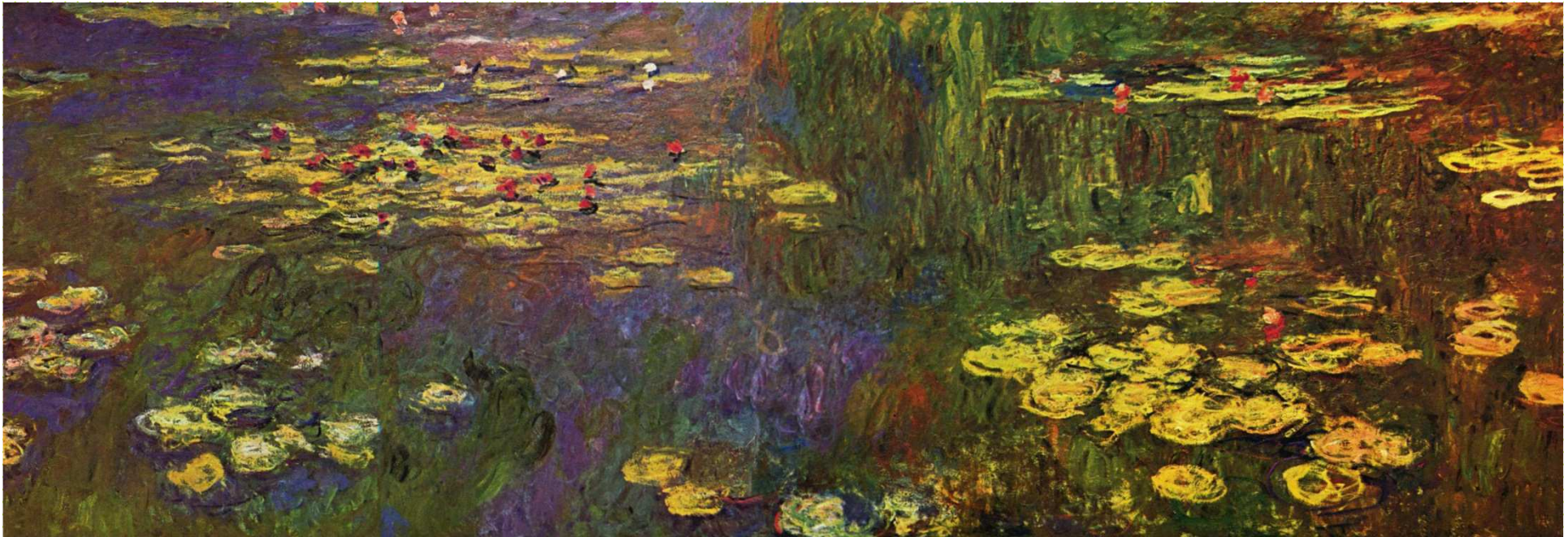
Jean-François Raffaëlli, Pijáci absintu (Les buveurs d'absinthe), 1881, olej, plátno, Fine Arts Museums, San Francisco

Claude Monet, Katedrála v Rouenu
(Harmonie v modrém), 1894, olej, plátno,
91 x 63 cm, Musée d'Orsay, Paříž

Claude Monet, Vodní lilie, 1920-1926, olej, plátno, 219 x 602 cm, Musée de l'Orangerie, Paříž

Fin

